

Učbenik Slovenščina za vsak dan 6 – izdaja s plusom je premišljena nadgradnja učbenika Gradim slovenski jezik 6. Pripravljen je v skladu s cilji in standardi učnega načrta za OŠ, ki se navezuje na jezikovni pouk. Zajema splošne in operativne cilje, vsebine in navedene jezikoslovne izraze. V skladu z UN učencem mogoča oblikovanje in razvijanje zavesti o jeziku, narodu in državi, razvijanje zmožnosti pogovarjanja in dopisovanja, razvijanje zmožnosti kritičnega sprejemanja in tvorjenja enogovornih neumetnostnih besedil, zmožnost selektivnega branja in izpolnjevanja obrazcev, razvijanje jezikovne in slogovne zmožnosti ter zmožnosti nebesednega sporazumevanja (za izboljšanje sporazumevalne zmožnosti) in metajezikovne zmožnosti. Učencem omogoča sprotno vrednotenje učinka pridobljenega procesnega in vsebinskega znanja ter načrtovanje za izboljšanja le-tega.

Učbenik je razdeljen na 23 samostojnih enot, ki smiselno dopolnjujejo druga drugo. Vsaka enota ima naslov, pod katerim je navedeno, o čem bodo učenci razmišljali v tem delu. Dopolnjuje ga tudi ustrezna fotografija. Večina enot je zgrajena tako, da so najprej navedena vprašanja, ki učence usmerjajo pri razmišljanju o obravnavani temi, sledi daljše ali krajše besedilo, v katerem se večkrat pojavi jezikovno sredstvo, ki ga opazujejo, ali besedilna vrsta, ki jih zanima. Sledijo različne naloge, ki se pogosto zaključijo z navodilom za tvorbo besedila. Na koncu vsake enote sledi še razmislek o tem, kaj so se naučili v posamezni enoti. Prav razmislek ob koncu enote je popolnoma v skladu s formativnim spremljanjem, in sicer učenčevim samovrednotenjem, ki ga v zadnjem času stroka močno izpostavlja.

V učbeniku je pred kazalom nagovor avtoric učencem, v katerem pojasnijo, da je ta učbenik prvi od štirih, ki ga bodo srečali pri jezikovnem pouku od 6. do 9. razreda. Navedejo, kaj so želele učencem omogočiti z učbenikom, in svetujejo, kako naj ga uporabljajo. Pojasnijo še, zakaj je vedno uporabljena le moška oblika in zaželi učencem ustvarjalno, zabavno in uspešno sporazumevanje ob pomoči navedenega učbenika. V prvi enoti nato z nalogami učence vodijo, da o smiselnosti in potrebnosti vaje pri jezikovnem pouku razmislijo tudi sami.

V skladu z UN so v učbeniku obravnavane naslednje besedilne vrste: neuradno in uradno javno obvestilo, aktualno publicistično besedilo (članek iz časopisne kronike), ocena knjige, navodilo za delo, opis igre – športa, opis kraja, opis naravnega pojava, opis razvoja človeka, vozni red, jedilni list in prijavnica. V vseh enotah je najprej na voljo sprejemanje – branje, poslušanje/gledanje, analiza le-tega, nato pa tvorba – govorjenje ali/in pisanje. Besedilom sledi razčlemba pomena, okoliščin, pa tudi vrednotenje. V obravnavo besedil so spretno vključene bralne učne strategije z določanjem teme besedila, podtem, iskanja bistva ... Učenec je lepo voden, da rešuje najprej naloge pred sprejemanjem, med njim in po njem, nato pa še pred tvorbo, med njo in po njej. Ves čas ga avtorice spodbujajo, da razmišlja o svojem delu in načrtuje, kako ga izboljšati. Izbrana besedila so zanimiva, po vsebini blizu učenčevemu izkušenjskemu svetu, navezujejo pa se tudi na vsebine, ki jih učenci obravnavajo pri drugih predmetih v 6. razredu. Ob reševanju nalog učenci spoznavajo značilnosti posameznih besedilnih vrst. Povzetki, ki si jih morajo zapomniti oz. jih upoštevati, so v okvirčkih druge barve, s praznimi mesti, tako da mora učenec razmišljati, kaj dopolniti. Največkrat sledi še navodilo, da jih prepíše v svoj zvezek.

V 6. razredu se učenci prvič podrobneje srečajo z novimi slovničnimi kategorijami ali nadgradijo tiste, ki so jih spoznali že v nižjih razredih. Obravnavani so premi in odvisni govor, sklanjanje samostalnika, stopnjevanje pridevnika, osebni zaimek, glagol v osebni obliki, glagol v neosebni obliki (nedoločnik/namenilnik), prislov, sočasnost in nesočasnost, vzrok in posledica, glavni in vrstilni števniki, oklepaj, krajšava, vejica. Vse navedene slovnične kategorije so v učbeniku obravnavane na način, da jih učenec najprej opazuje, potem pa ob pomoči skrbno premišljenih vprašanj prihaja do novih spoznanj, nato pa jih z nalogami utrdi in vadi. Način, kako so naloge zastavljene, učencem omogoča sistematično nadgradnjo ter smiselno povezovanje v ustrezno jezikovno strukturo.

Kot napovejo avtorice že v nagovoru, so v učbeniku zastopane vse štiri sporazumevalne dejavnosti. Enote omogočajo tudi individualizacijo in diferenciacijo dela, prav tako ponujajo možnosti za različne oblike dela, od frontalnega, individualnega, dvojic, skupin, sodelovalnega učenja ... Pouk ob učbeniku je zastavljen problemsko, sistematično, transakcijsko, omogoča kritično vrednotenje, samoiniciativnost in ustvarjalnost.

Učbenik učence nevsiljivo usmerja tudi k rabi drugih virov, tudi elektronskih. V ospredju je raba SSKJ, spletne strani www.fran.si, elektronske pošte, kjer avtorice vsakega posameznega učenca nagovarjajo še na sodelovanje z učiteljem, ki jim bo svetoval in jih usmerjal, da bodo svoje znanje izboljšali.

V poglavju Iz male ne zraste velika avtorice izvirno usmerijo učence, da razmislijo tudi o pisanju določenih besed v tujem jeziku oz. v prvem jeziku, če njihova materinščina ni slovenščina. S tem pokrijejo še eno ključnih kompetenc Evropske komisije (sporazumevanje v materinščini in tujem jeziku ter medpredmetno povezovanje).

V zadnji enoti lahko učenci s pomočjo shem ponovijo vse, kar so se pri jeziku naučili v drugem VIO. Miselni vzorci so v celoti izpolnjeni ali pa imajo mesta, ki jih morajo učenci dopolniti sami. So učinkovit in pregleden pripomoček za ponavljanje in utrjevanje snovi.

Učbenik je tudi na pogled zelo privlačen, saj se vsaka enota prične z ustrezno motivacijsko fotografijo, znotraj enote pa je več domiselnih, zabavnih ilustracij in stripov Suzane Bricelj, ki humorno podkrepijo vsebino posameznih enot.

Menim, da je učbenik kvalitetno in premišljeno sestavljen in bo pripomogel k izboljšanju pouka pri slovenščini v 6. razredu.

21. 12. 2017

Marta Rubin